

İFLAS ERTELEMESİ

BEKİROĞLU – İSEN – CİĞERLİ HUKUK BÜROSU

1. Dayanak ve Tanım

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 179'uncu ("İİK") maddesi ve devamı maddelerinde düzenlenen iflasertelemesi, borca batık halde bulunan bir şirketin iflas tasfiyesi yoluyla sona erdirilmesinin yerine, tüzel kişiliğinin ayakta tutularak, bu şirketin mali yapısının yeniden yapılandırılmasını ve mali durumunun düzeltilmesini sağlayan bir imkândır. Başka bir anlatımla ise, iflas ertelemesi, borca batık durumda olan bir sermaye şirketinin veya kooperatifin, belli şartların varlığı halinde, ticaret mahkemesinin vereceği bir kararla iflasının açılmasını erteleyen istisnai bir yoldur.

2. İflas Ertelemesi Kararı Verilebilmesinin Şartları

İİK 179'uncu maddesi uyarınca, iflas ertelemesi kararının verilebilmesi için, aşağıda sayılan şartların bir arada varlığı aranmaktadır:

(i) Sermaye Şirketi veya Kooperatif Olma

İflas ertelemesi imkânından, yalnızca, sermaye şirketleri (anonim şirketler, limited şirketler ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler)ve kooperatifler faydalanabilmektedir. Gerçek kişi tacirlerin, şahıs şirketlerinin ve iflasa tabi diğer kişilerin, iflas ertelemesi için talepte bulunmaları mümkün değildir.

(ii) Borca Batık Olma

İflasın ertelenmesine karar verebilmesi, sermaye şirketinin veya kooperatifin borca batık, diğer bir ifadeyle, aktif varlığının borçlarını karşılamaya yetmeyecek durumunda olması ve bu durumun sermaye şirketlerinde veya kooperatiflerde idare ve temsil ile görevlendirilmiş kimseler veya bir alacaklı tarafından beyan ve mahkemece tespit edilmiş olmalıdır. Bu şart gerçekleşmemiş ise, yani sermaye şirketi veya kooperatif borca batık değilse, doğrudan iflas kararı verilebilmesinin şartları oluşmadığı için, iflasın ertelenmesinden de söz edilmesi söz konusu değildir.

(iii) Erteleme Talebi

İflasın ertelenmesine karar verebilmesi için, iflasın ertelenmesine ilişkin bir talebin varlığı gerekmektedir. Sermaye şirketlerinde veya kooperatiflerde idare ve temsil ile görevlendirilmiş kimseler veya alacaklılar erteleme talebinde bulunabilirler. Belirtmek gerekir ki, iflas ertelemesi taleplerinin, iflas yargılaması hakkında bir karar verilene kadar ileri sürülmesi mümkündür.

(iv) Mali Durumun İyileştirilmesi İmkânının Bulunması

İflasın ertelenmesine karar verebilmesi için, sermaye şirketinin veya kooperatifin mali durumunun iyileştirilmesi imkânının bulunması gerekmektedir. Doktrinde, mali durumun iyileştirilmesi tabiri, sermaye şirketinin veya kooperatifin tüm borçlarını ödeyecek duruma gelmesi değil, borca batıklık durumundan çıkarak ticari faaliyetlerini sürdürmek suretiyle kar edebilecek duruma gelmesi olarak tanımlanmıştır. Önemli olan, sermaye şirketinin veya kooperatifin hemen kar elde etmeye başlaması değil, kar elde edebilecek duruma gelmesidir. Belirtmek gerekir ki, mali durumunun iyileştirilmesi imkânının bulunması şartı, mali durumun iyileştirilmesi imkânının bulunduğunu gösteren ve birtakım tedbirleri içeren iyileştirme projesinin mahkemeye sunulması ve yapılacak inceleme sonunda bu iyileştirme projesinin mahkemece ciddi ve inandırıcı bulunması şartlarını da bünyesinde bulundurmaktadır.

(v) Gerekli Masrafların Yatırılması

İflasının ertelenmesine karar verebilmesi için, iflasın ertelenmesi talebinde bulunurken ertelemenin gerektireceği masrafların peşin olarak yargılamanın başında ödenmesi gerekmektedir. Erteleme talebiyle birlikte peşin olarak yatırılması gereken bu avans iflas erteleme kararının ilanı, gerekli yerlere bildirilmesi, kayıma verilecek ücret avansı ve iflasın ertelenmesi kararı üzerine alınacak tedbirlerin uygulanabilmesi için kullanılacaktır.

(vi) Alacaklıların Daha Kötü Duruma Düşürülmemiş Olması

İflasın ertelenmesine karar verilebilmesi için, alacaklılar, iflasın ertelenmesi halinde, iflasın derhal açılmasına nazaran daha kötü duruma düşürülmemiş olmalıdır. Belirtmek gerekir ki, bu şart, erteleme süresi sonunda alacaklıların tüm alacaklarını tahsil edebilecek duruma gelebilmesi şeklinde değil, alacaklıların durumunun daha da ağırlaştırılmaması olarak anlaşılmalıdır.

(vii) Fevkalade Mühletten Yararlanılmamış Olması

İflasın ertelenmesine karar verilebilmesi için, fevkalade mühletten yararlanılmamış olunmalıdır. Fevkalade mühlet, Bakanlar Kurulu tarafından belirlenen bölgelerde, İİK 317'nci maddesinde belirtilen sebeplerin varlığı halinde, herhangi bir kusuru olmadan taahhütlerini yerine getiremeyen ve belli bir süre sonunda yerine getirebileceğine inanılan iyi niyetli borçlulara tanınan bir imkândır.

3. İflas Erteleme Kararı

İflasın ertelenmesine ilişkin talebin incelenebilmesinin ön şartı olan sermaye şirketinin veya kooperatifin borca batıklık durumunun tespitinden sonra, ticaret mahkemesi, Başlık 2'de belirtilen diğer şekli ve maddi şartların varlığı halinde, iflas erteleme kararını verecektir.

Belirtmek gerekir ki, iflasın ertelenmesi kararı kalıcı değil, geçici nitelikte bir karar olup; ticaret mahkemesi tarafından en fazla bir için verilir. Bununla birlikte, iflas erteleme kararının, kayyımın verdiği raporlar dikkate alınmak suretiyle dört yılı geçmemek koşuluyla uzatılması mümkündür. İflas erteleme kararı, hüküm ve sonuçlarını karar tarihinden itibaren doğurur.

İflasın ertelenmesine ilişkin karar ile birlikte mahkeme, asıl yargılama olan doğrudan doğruya iflas yargılamasını erteleme süresince askıya almış olmaktadır. Diğer bir ifadeyle, iflas erteleme kararı üzerine borçlu sermaye şirketi veya kooperatif, geçici bir süre de olsa iflastan kurtularak, ticari faaliyetlerine bir süre daha devam edecektir. İflas erteleme kararında belirtilen erteleme süresi sonunda ise, borçlu sermaye şirketinin veya kooperatifin mali durumunun düzeldiği tespit edilirse, daha önce var olan borca batıklık durumu da ortadan kalkmış olacağından, ticaret mahkemesi iflasın açılmasına yer olmadığına karar verecektir. Erteleme süresi sonunda mali durumun düzeldiği ve düzelme ihtimalinin de bulunmadığı durumlarda ise, ticaret mahkemesi, sermaye şirketinin veya kooperatifin iflasına karar verecektir.

İflas erteleme kararı, her ne kadar iflas yargılamasını erteleme süresince askıya almakta ise de, aşağıda yer alan hallerde, ticaret mahkemesince iflas erteleme kararı kaldırılarak iflas yargılamasına ilişkin bir karar verilebilecektir:

(i) Erteleme süresi bitmemiş olmakla beraber, bu süre içerisinde kayyımın verdiği raporlar üzerine mali durumun düzelmesi ihtimalinin ortadan kalktığına anlaşılması halinde, ticaret mahkemesi, iflas erteleme kararını kaldırarak, borçlu sermaye şirketinin veya kooperatifin iflasına karar verebilir.

(ii) Erteleme süresi bitmemiş olmakla beraber, bu süre içerisinde kayyımın verdiği raporlar üzerine mali durumun düzeldiğinin anlaşılması halinde, ticaret mahkemesi, iflas erteleme kararı kaldırılarak, iflasın açılmasına yer olmadığına karar verebilir.

4. İflas Ertelemesi Kararının Sonuçları

İflas erteleme kararının sonuçları, tahdidi olmamak üzere aşağıda sıralanmıştır:

(i) Sermaye şirketinin veya kooperatifin borca batıklık nedenine dayanarak doğrudan doğruya iflasına karar verilmesi, erteleme süresi için ertelenir.

(ii) İflası ertelenen sermaye şirketine veya kooperatife karşı, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun'a dayanılarak açılan takipler de dâhil olmak üzere herhangi bir takip başlatılamaz ve daha önce başlatılan takipler düşer; dolayısıyla takip dolayısıyla kesilebilen zamanaşımı ve hak düşürücü süreler bu erteleme süresi boyunca işlemez. Bununla birlikte, erteleme sırasında taşınır, taşınmaz veya ticarî işletme rehiniyle temin edilmiş alacaklar nedeniyle rehinin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatılabilir veya başlamış olan takiplere devam edilebilir; ancak bu takip nedeniyle muhafaza tedbirleri alınamaz ve rehinli malın satışı gerçekleştirilemez. Bu durumda, erteleme süresince işleyecek olup mevcut rehinle karşılanamayacak faizler teminat altına alınmalıdır.

(iii) İflası ertelenen sermaye şirketinin veya kooperatifin, iflas erteleme kararından önce yapılan sözleşmelerden doğan hak ve borçları devam eder.

(iv) İflası ertelenen sermaye şirketine veya kooperatife karşı açılmış davalara devam edilir ve erteleme süresi içinde söz konusu sermaye şirketlerine veya kooperatiflere karşı yeni davalar açılabilir.

(v) İflas erteleme kararı, iflası ertelenen sermaye şirketinin veya kooperatifin alacakların muacceliyet kazanması veya faizlerin işlemesi üzerinde etki göstermez.

(vi) İflası ertelenen sermaye şirketine veya kooperatife borçlu veya söz konusu sermaye şirketinden veya kooperatiften alacaklı olanların borç ve alacaklarının takas edilmesi, iflas erteleme kararı ile engellenmez.

(vii) İflası ertelenen sermaye şirketine veya kooperatifin organları, söz konusu sermaye şirketi veya kooperatif hukuki varlığını devam ettireceğinden görev ve yetkilerini muhafaza ederler.